Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Förbättrat genomförande av UTP-direktivets förbud mot sena annulleringar

LI2025/01503

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden. Yttrandet följer den struktur och de rubriker som används i promemorian.

Genomförandet av UTP-direktivets bestämmelser om sena annulleringar behöver förbättras (avsnitt 3)

I promemorian föreslås ett förbud mot att en köpare av jordbruks- och livsmedelsprodukter tillämpar en metod som innebär att köparen annullerar en order med så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta något alternativt sätt att få avsättning för eller använda produkterna i fråga. Förslaget utgör ett tillägg till det befintliga förbudet mot sena annulleringar i lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter (LOH) och syftar till att säkerställa ett korrekt genomförande av artikel 3.1 första stycket led b i det så kallade UTP-direktivet[1], och innebär att inte bara annulleringar som sker med mindre än 30 dagars varsel ska vara förbjudna, utan även annulleringar som sker med 30 dagars varsel eller mer kan komma att omfattas av förbudet.

Konkurrensverket tillstyrker promemorians förslag att genomförandet av reglerna om förbud mot sena annulleringar i LOH behöver justeras enligt ovan. Konkurrensverket instämmer även med promemorians slutsats, att innebörden av den kompletterande regeln är att det krävs en bedömning från fall till fall av leverantörens utsikter att hitta alternativa köpare eller användning av produk-

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/633 av den 17 april 2019 om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan.

Konkurrensverket
Ringvägen 100
118 60 Stockholm
08-700 16 00
konkurrensverket@kkv.se
www.konkurrensverket.se

terna, för att avgöra om en annullering som sker med 30 dagars varsel eller mer – eller tidigare än den period som föreskrivs med stöd av 10 § LOH – är tillåten eller inte. Ifråga om annulleringar som sker med kortare varsel än 30 dagar eller inom en sådan kortare period som föreskrivs med stöd av 10 § LOH krävs dock inte någon sådan bedömning i det enskilda fallet, i likhet med vad som gäller enligt det befintliga förbudet mot sena annulleringar.

Konkurrensverket noterar att Sverige av förenklingsskäl har genomfört direktivet på så sätt att reglerna i LOH inte gör någon skillnad på färskvaror och icke-färskvaror. Konkurrensverket har med anledning av detta inget att invända mot förslaget att även den kompletterande regeln ska gälla samtliga jordbruks- och livsmedelsprodukter, och inte endast i fråga om färskvaror, av förenklingsskäl. Det innebär att samma skydd mot sena annulleringar även fortsatt ska gälla i fråga om alla jordbruks- och livsmedelsprodukter. Förslaget innebär visserligen en större regelbörda för köpare än vad direktivet kräver. En eventuell distinktion mellan färskvaror eller icke-färskvaror bör dock enligt Konkurrensverket inte göras i förhållande till en enskild bestämmelse i lagen. LOH har i andra delar utformats på ett sådant sätt att gränsdragningsproblem mellan färskvaror och icke-färskvaror har undvikits, vilket underlättar tillämpningen och tolkningen av reglerna för såväl köpare som säljare. Vidare, i de fall en leverantör inte kan hitta någon alternativ avsättning eller användning för en produkt som annullerats med mer än 30 dagars varsel, torde detta i många fall bero på relationsspecifika egenskaper hos den beställda produkten, såsom förpackning eller etiketter med köparens namn och varumärke. I sådana fall är det inte av avgörande betydelse om det rör sig om färskvaror eller icke-färskvaror.

Konkurrensverket föreslår dock att justeringen av reglerna om förbud mot sena annulleringar genomförs i så nära anslutning till ordalydelsen i artikel 3.1 första stycket led b i UTP-direktivet som möjligt. För att säkerställa ett effektivt och tydligt genomförande av artikeln bör justeringen lämna så litet utrymme som möjligt för avvikande tolkning. Enligt promemorians föreslagna justering i 5 § första stycket 2 LOH, delas punkt 2 upp i en a- och en b-punkt, som utformas som en enda mening, där punkterna a och b i sin tur avskiljs med ordet ”eller”. Detta öppnar enligt Konkurrensverket upp för en möjlig tolkning att annulleringar *antingen* är förbjudna om de uppfyller kraven ställda i punkt 2 a, eller att de är förbjudna om de uppfyller kraven ställda i punkt 2 b. Konkurrensverket befarar att användningen av ordet ”eller” mellan punkterna 2 a och 2 b kan leda till missförstånd om att en annullering med kortare varsel än 30 dagar inte per automatik är att anse som förbjuden, utan att köparen får möjlighet att göra en bedömning från fall till fall även för annulleringar som sker med mindre än 30 dagars varsel eller tidigare än den period som föreskrivs med stöd av 10 § LOH. Ett sådant utrymme för avvikande tolkning riskerar att underminera det tilltänkta skyddet av leverantören mot sena annulleringar, till fördel för köparen.

För att minska risken för en annan tolkning av den föreslagna justeringen av förbudet mot sena annulleringar i 5 § första stycket 2 LOH än den avsedda, föreslår Konkurrensverket att justeringen genomförs enligt följande (Konkurrensverkets föreslagna justeringar är kursiverade):

> 5 §
>
> Följande metoder som tillämpas av en köpare av jordbruks- och livsmedelsprodukter är förbjudna:
>
> (…)
>
> *2. att annullera en order med så kort varsel att leverantören inte rimligen kan förväntas hitta något alternativt sätt att få avsättning för eller använda produkterna i fråga. Ett kortare varsel än 30 dagar, eller den kortare tid som följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 10 §, ska alltid anses vara ett sådant kort varsel,*

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit rådet Dina Ansari Shad.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namnunderskrift.

Marie Östman